

והקשה הגרע"א זצ"ל בהגהותיו למשניות (פ"ג דברכות מ"ג אות כה) דהרי התינח אשה, אם נפטור אותה ממזוזה שוב לא יהיה לה אופן של חיוב, אבל בשותפים הרי אפי' אם פטורים בבית שותפות יהיו חייבים בבית שלהם ושפיר יתקיים בהם למען ירבו ימיכם ע"כ.

★ ★

(ואולי י"ל דגם באשה משכחת לה בית עם בעלה וחייבת, ורק בית שהיא לבד בו פטורה, ואולי כה"ג יש דין של בית השותפין וצ"ע).

★ ★

בגמ': בית הכנסת שיש לו בית דירה לחזן הכנסת חייב במזוזה וכו'.

בספר פרנס לדורו (ע' 346) כותב ענין יקר וז"ל: חו"מ סי' תכ"ז ס"ב: "...א"כ למה נאמר גגך, למעוטי בתי כנסיות ובתי מדרשות לפי שאינם עשויים לדירה", והוא לשון הרמב"ם פ"א מה' רוצח ה"ב, וכ"ה בסמ"ג, הביאו בהגמ"י, וכ"ה בחינוך מצוה תקמ"ו, וזהו ג"כ סברת רש"י וכו' והנה מרן ז"ל לא ביאר לנו באם יש בית דירה לחזן הכנסת אם חייב במעקה, וכמו במזוזה דקיי"ל ביו"ד סי' רפ"ו ס"ג, דביהכ"נ אם יש בית דירה לחזן חייב במזוזה, והוא ביזמא די"א וברמב"ם פ"ו מה' ס"ת.

והנה לכאורה נראה מלשון "לפי שאינם עשויים לדירה", דה"ט דפטריןן ממעקה לפי שאינם עשויים לדירה, וא"כ באם יש בו בית דירה לחזן הכנסת חייב במעקה וכמו במזוזה. אבל באמת י"ל דלא דמי למזוזה, דסתם ביהכ"נ שיש בו בית דירה לחזן הכנסת הוא משל רבים, שנותנים לו דירה לשמור את הביהכ"נ, ולכן חייב במזוזה, משום דמזוזה חובת הדר הוא ולשמירה עשויה, וכמש"כ התוס' ז"ל במנחות מ"ד ע"א, והרשב"א בחולין שם, ליישב קושיית התוס', דאמאי לא ממעט שותפות עכו"ם, משום דאין סברא למעט, משום דלשמירה עשויה, ופשיטא דחייב ע"ש. ועי' ברכי יוסף ליו"ד סי' רפ"ו ובקובץ על הרמב"ם פ"ו מה' מזוזה הי"ב, וא"כ אין נ"מ בזה אם הבית שלו הוא או של רבים, והוא כמו שזכר בית דחייב במזוזה, וכמ"ש בחו"מ סי' שי"ד וביו"ד סי' רצ"א.

משא"כ במעקה, דכל שראוי ליפול ממנו חייב במעקה, והא דממעטין ביהכ"נ, משום שאין חלק בו אפי' לשום

מהא דמקשה הגמ' על רב כהנא שמפרש נאותות רוחצות דא"כ היינו מרחץ, וא"כ אולי גם אמבטי דידן הוי בכלל מרחץ.

ובותב שם הגרמ"פ ז"ל דאף אם נדייק כן מהגמ', מ"מ אין בזה חשש לדינא, דכיון דכבר דשו בה רבים שומר פתאים ה' כדאיאתא כה"ג שבת (דף קכ"ט) ואף שפירש"י שם כיון דהורגלו בו מפני דוחקן, הרי גם באמבטי דידן ג"כ הורגלו בזה מפני הדוחק להצורך הגדול שיש בזה לבריאות ולכבוד שבת, ולכן גם בזה שייך שומר פתאים ה', ומה"ט כל העולם נהגו היתר בזה ולא על הכלל על לבו של שום אדם מיראי השי"ת שיש איזה חשש איסור בזה.

אמנם באמת מסיק שם, שאין כוונת הגמ' דהחצר שנשים רוחצות הוא נקרא בלשון מרחץ, אלא דמקשה דמהא שנקט בביריתא דבית המרחץ פטור ממזוזה ידעיןן שגם החצר שהנשים רוחצות נמי פטור מאותו הטעם עצמו דמרחץ שהוא משום דעומדות ערומות, והוי הפירוש דא"ה היינו מרחץ בטעם הפטור, ומתרץ דאיכא צריכותא משום דלא נפיש זוהמ'.

ובותב דמוכרח לפרש כן, דאם הקושיא היא משום דנקרא בשם מרחץ, הרי כיון שאמר מרחץ סתם הוא כמפרש בזה גם החדר שהנשים רוחצות, דהא לא אמר בית המרחץ דרבים, ומהיכי תיתי הייתי אומר דאין מרחץ זה בכלל משום דלא נפיש זוהמ'י, כיון דלא חילק בין מרחץ למרחץ, ומוכח מזה לפרש כנ"ל דחצר שנשים רוחצות בודאי ל"ה בכלל מרחץ, אלא שמקשה שלא הי' צריך למתני משום ששייך בחצר זה אותו הטעם של מרחץ, וע"ז מתרץ דלא היינו יודעים דין זה ממרחץ, כיון דיש לחלק ביניהם.

ולפ"ז אדרבא, יש להביא רא' מסוגיא זו דחדר שנשים רוחצות בו אינו בכלל לשון מרחץ, וממילא גם האבטי דידן אינו בכלל צוואת רבינו יהודה החסיד ושפיר נהגו היתר עכת"ד ז"ל.

דף י"א ע"ב

בגמ': הני בעי חיי והני לא בעי חיי וכו'.

הנה מבואר כאן, דבעצם היה לנו למעט מקרא דבית האשה ובית השותפין וכו' יהיו פטורים, אך כיון דכתיב במזוזה למען ירבו ימיכם וגו' א"כ הרי גם הם בעי חיים ולכן חייבים,